

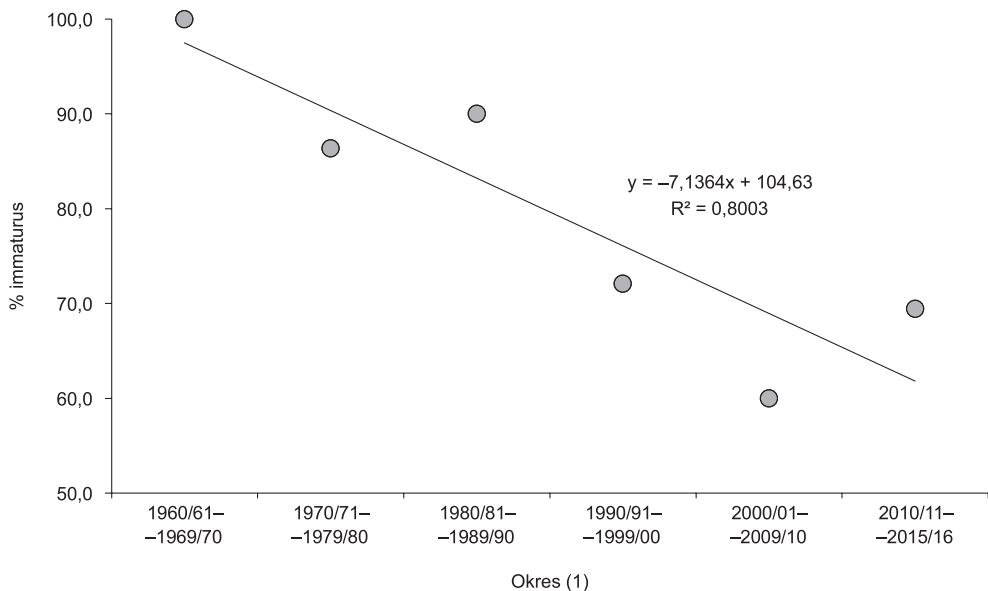
Historia jednego osobnika mewy bladej *Larus hyperboreus* zimującego w Helu przez 23 lata

Mewa bladej *Larus hyperboreus* jest gatunkiem arktycznym o szerokim zasięgu okołobiegunowym, który gniazduje głównie w strefie wybrzeży morskich oraz w dolnych odcinkach rzek. W okresie pozalęgowym znaczna część ptaków pozostaje w Arktyce, ale niektóre wędrują na południe i docierają nawet do Zwrotnika Raka (Cramp 1983, Petersen et al. 2015). Światowa populacja mewy bladej została ostatnio oceniona na 140–220 tys. par lęgowych (Petersen et al. 2015). W Europie najliczniej zasiedla Grenlandię – 30–100 tys. par, a poza nią łącznie gniazduje 8,9–22,4 tys. par, w tym na Svalbardzie 4–10 tys. par, w Rosji 2,5–10 tys. (BirdLife International 2015) i na Islandii 2,4 tys. (Petersen et al. 2015). Trend liczebności gatunku jest słabo rozpoznany. W części europejskiej w ostatnich latach wykazano silny spadek populacji na Islandii oraz na dwóch wyspach archipelagu Svalbard – Niedźwiedziej i Nadziei (Hopen) (Petersen et al. 2015). Gatunek ten znajduje się na końcu łańcucha pokarmowego i uznawany jest z tego względu za wskaźnik jakości siedlisk morskich Arktyki (Petersen et al. 2015).

W Polsce mewa bladej pojawia się rzadko i do roku 2000 stwierdzono około 215 ptaków (Sikora 2001). W ostatnim piętnastoleciu (2001–2015) odnotowano kolejnych ok. 90 osobników (Komisja Faunistyczna 2002–2015, <http://www.clanga.com>). Do lat

Fot. 1. Mewa bladej *Larus hyperboreus*, Hel, luty 2015 (fot. P. Głowacki) – *Glaucous Gull, Hel, February 2015*

Rys. 1. Udział młodych mew białych stwierdzanych w kolejnych okresach w Polsce (Sikora 2001, Komisja Faunistyczna 2002–2015); współczynnik korelacji $r=-0,89$; $P=0,02$; $N=6$

Fig. 1. Proportion of immature Glaucous Gulls in successive periods in Poland (Sikora 2001, the Polish Avifaunistic Commission 2002–2015); correlation coefficient $r=-0,89$; $P=0,02$; $N=6$

1970. spotykana była nieregularnie, a począwszy od zimy 1982/1983 już corocznie, ze znacznymi wahaniami liczby ptaków w poszczególnych sezonach (2–25), w tym najliczniej (17–25 os.) w latach 1992–1997. W okresie 1990–2000 stwierdzano przeciętnie ok. 13 ptaków na sezon, a więc ponad dwukrotnie liczniej niż w okresach 1980–1989 i 2001–2015. W latach 1960–2015 wykazano istotny spadek udziału ptaków młodych (rys. 1). Większość ptaków spotykano w okresie jesienno-zimowym (Sikora 2001), najliczniej w pasie nadmorskim, w tym szczególnie nad Zatoką Gdańską – na wysypisku śmieci w Gdańsku Szadółkach oraz w okolicach portów rybackich we Władysławowie i Helu.

W porcie helskim jeden osobnik mewy białej spotykany był corocznie począwszy od sezonu 1993/1994 do jesieni 2015 (tab. 1, fot. 1). Można przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że stwierdzenia dokonane przez kolejne 23 sezony zimowe dotyczyły tego samego ptaka. Przypuszczenie takie potwierdza fakt, że podczas pierwszych trzech zim obserwacje dotyczyły mewy w kolejnych szatach immaturalnych, a następnie w szacie ptaka dorosłego przez kolejnych 20 sezonów jesienno-zimowych. Ptak ten został znaleziony martwy 21.11.2015. Przyczyna jego śmierci nie została określona. Potwierdzeniem hipotezy, że w porcie przebywał ten sam ptak, jest również jego zachowanie. Opisywany osobnik przebywał w tych samych rejonach portu i plaży, np. przesiadywał na tych samych lampach, odcinkach falochronu portowego i budynkach infrastruktury portowej.

Ptak obserwowany w Helu najprawdopodobniej wyklął się w czerwcu 1993 roku i przyjmując, że był to ten sam osobnik, przeżył 23 lata i ok. 5 miesięcy. Najdłuższy czas życia mewy białej potwierdzony dla ptaka zaobserwowanego wynosił do tej pory 21 lat i 3 miesiące (tab. 2).

Mewy są ptakami długowiecznymi, których maksymalna długość życia w naturze sięga 20–35 lat, jednak w porównaniu z innymi gatunkami w tej grupie maksymalny

stwierdzony czas życia u mewy bladej jest stosunkowo krótki. Również wskaźnik przeżywalności ptaków dorosłych, w porównaniu z innymi gatunkami mew z Holararktyki, jest niższy (rys. 2).

Trend spadkowy populacji europejskiej mewy bladej został udokumentowany na lęgowskich w Islandii i na dwóch wyspach Svalbardu. Szczegółowe badania z Wyspy

Tabela 1. Zestawienie stwierdzeń osobnika mewy bladej w kolejnych sezonach jesienno-zimowych w Helu nad Zatoką Gdańską w latach 1994–2015 (Komisja Faunistyczna 1995–2010, <http://www.clanga.com>, <http://forum.przyroda.org>, <http://bociany.org.pl>)

Table 1. Records of one individual of the Glaucous Gull in winters 1994–2015 (the Polish Avifaunistic Commission 1995–2010, <http://www.clanga.com>, <http://forum.przyroda.org>, <http://bociany.org.pl>). (1) – season number, (2) – min.– max. observation dates, (3) – plumage, (4) – names of the first observers in a season, (5) – names of the last observers in a season

Nr sezonu (1)	Skrajne daty obserwacji (2)	Szata (3)	Obserwatorzy pierwszego stwierdzenia w sezonie (4)	Obserwatorzy ostatniego stwierdzenia w sezonie (5)
1.	29.01.1994–29.03.1994	1. zima	A. Sikora, W. Półtorak	G. Neubauer, R. Kobusiński
2.	17.12.1994–13.04.1995	2. zima	A. Sikora, A. Błąd	A. Sikora, M. Skakuj
3.	06.01.1996–12.04.1996	3. zima	A. Sikora, A. Błąd	A. Sikora i in.
4.	05.12.1996–18.04.1997	ad.	P. Gębski i in.	T. Kułakowski, A. Ciesielska
5.	02.01.1997–02.02.1998	ad.	M. Zielińska i in.	M. Zielińska i in.
6.	14.11.1998–03.02.1999	ad.	P. Czechowski i in.	J. Cichocki, Z. Kajzer
7.	05.12.1999–04.03.2000	ad.	A. Sikora	A. Sikora
8.	17.02.2001–25.02.2001	ad.	G. Jędro, Z. Kajzer	S. Guentzel
9.	07.12.2001–09.03.2002	ad.	Ł. Czajka	A. Milewski
10.	16.11.2002–09.03.2003	ad.	C. Wójcik	K. Żyśko i in.
11.	25.10.2002–03.01.2004	ad.	M. Bocheński, P. Czechowski, G. Jędro	D. Szlama, T. Grochowski, M. Skóra
12.	14.11.2004–19.02.2005	ad.	S. Bzoma	M. Kos, P. Zieliński
13.	02.02.2006–11.02.2006	ad.	A.Ł. Różycki, T. Haegenbarth	K. Skakuj i in.
14.	29.12.2006–18.03.2007	ad.	M. Polakowski	A. Kumiszczka
15.	07.11.2007–15.03.2008	ad.	P. Gębski	A. Janczyszyn, A. Kośmicki
16.	23.11.2008–07.03.2009	ad.	J. Czarnowski	M. Matysiak
17.	18.10.2009–13.03.2010	ad.	A. Kośmicki	J. Pełka
18.	05.12.2010–29.03.2011	ad.	M. Gawron, M. Betlejewicz	A. Kuźnia
19.	21.10.2011–21.03.2012	ad.	W. Półtorak, S. Guentzel, Ł. Ławicki	M. Górna, T. Górny
20.	26.10.2012–10.03.2013	ad.	Ł. Krajewski, A. Kleszcz	D. Kilon
21.	01.11.2013–19.03.2014	ad.	Z. Kajzer	J. Jankowski
22.	19.11.2014–09.03.2015	ad.	S. Bzoma	K. Komicz
23.	19.10.2015–21.11.2015	ad.	W. Półtorak	A. Kośmicki (ptak znaleziony martwy)

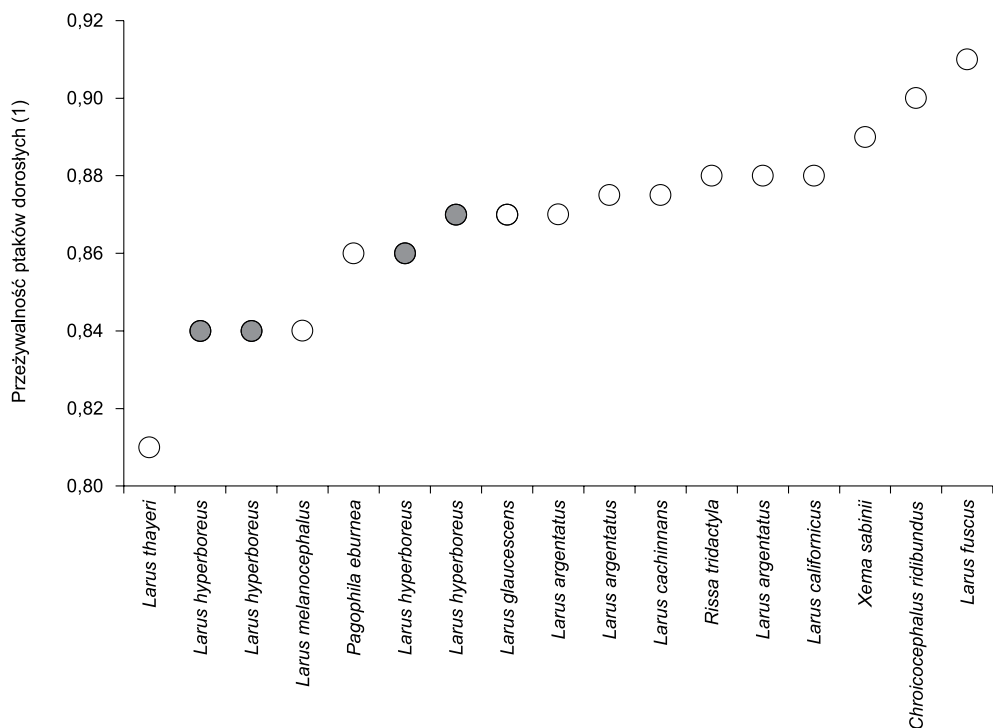
Niedźwiedziej potwierdzają skażenie organizmów mew bładych wysokimi stężeniami polichlorowanych bifenyli (PCB) i pestycydów chloroorganicznych, czego efektem jest osłabienie układu odpornościowego, obniżenie zdolności reprodukcyjnych i zmniejszenie przeżywalności ptaków dorosłych (Bustnes et al. 2004). Potwierdzono, że u osobników dorosłych z wysoką zawartością tych związków przeżywalność była istotnie niższa niż u ptaków z niską ich zawartością (Erikstad et al. 2013). Spadek liczby pojawiających się ptaków i coraz niższy udział osobników młodych potwierdzono również podczas kilku dekad obserwacji w Polsce.

Słynne dziko żyjące ptaki, które przez dłuższy czas przebywały w tych samych miejscach, i z którymi wielu obserwatorów nawiązywało szczególną więź, spotykano kilka razy. Na przykład szcudłak *Himantopus himantopus* przebywał w rezerwacie Titchwell Marsh w Norfolk przy południowo-wschodnim wybrzeżu Wielkiej Brytanii od września

Tabela 2. Maksymalna długość życia wybranych gatunków mew Holarctyki

Table 2. Maximum longevity of some gull species in the Holarctic. (1) – species, (2) – maximum longevity: years–months, (3) – source

Gatunek (1)	Maksymalna długość życia: lata–miesiące (2)	Źródło danych (3)
<i>Rissa tridactyla</i>	28–06	Fransson et al. 2014
<i>Rissa brevirostris</i>	27–00	https://www.pwrc.usgs.gov/bbl/longevity/longevity_main.cfm
<i>Pagophila eburnea</i>	28–01	Mallory et al. 2012
<i>Chroicocephalus genei</i>	16–02	Fransson et al. 2014
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	32–10	van Dijk et al. 2012
<i>Hydrocoloeus minutus</i>	20–11	Fransson et al. 2014
<i>Larus atricilla</i>	22–00	http://must.ringmerking.no/kar
<i>Larus melanocephalus</i>	22–02	Fransson et al. 2014
<i>Larus audouinii</i>	20–11	Fransson et al. 2014
<i>Larus heermanni</i>	24–00	http://must.ringmerking.no/kar
<i>Larus canus</i>	33–08	Fransson et al. 2014
<i>Larus delawarensis</i>	31–09	http://genomics.senescence.info/species/
<i>Larus californicus</i>	30–00	http://genomics.senescence.info/species/
<i>Larus occidentalis</i>	33–11	http://must.ringmerking.no/kar
<i>Larus fuscus</i>	34–10	Fransson et al. 2014
<i>Larus argentatus</i>	34–09	Fransson et al. 2014
<i>Larus michahellis</i>	19–02	Fransson et al. 2014
<i>Larus cachinnans</i>	31–10	http://genomics.senescence.info/species/
<i>Larus glaucoides</i>	33–00	http://genomics.senescence.info/species/
<i>Larus glaucescens</i>	32–00	http://genomics.senescence.info/species/
<i>Larus hyperboreus</i>	21–03	http://must.ringmerking.no/kar.asp?pxmode=HENT1&rekkefolge=AMFT
<i>Larus hyperboreus</i>	21–01	Wasser & Sherman 2010
<i>Larus hyperboreus</i>	18–08	Fransson et al. 2014
<i>Larus marinus</i>	29–02	Fransson et al. 2014

Rys. 2. Średnia roczna przeżywalność dorosłych mew z Holarktyki obliczona metodą Capture–mark–recapture (CMR). Źródła informacji: *Larus thayeri* (Allard et al. 2010), *L. hyperboreus* (Gaston et al. 2009, Allard et al. 2010, Descamps et al. 2013), *L. glaucescens* (Reid 1988), *Larus melanocephalus* (te Marvelde et al. 2009), *Pagophila eburnea* (Stenhouse et al. 2004), *L. argentatus* (Wanless et al. 1996, Allard et al. 2006, Neubauer et al. 2014 – wartość średnia z przeżywalności samców i samic), *L. cachinnans* (Neubauer et al. 2014 – wartość średnia z przeżywalności samców i samic), *Rissa tridactyla* (Harris et al. 2000), *L. californicus* (Pugesek et al. 1995), *Xema sabini* (Stenhouse & Robertson 2005), *Chroicocephalus ridibundus* (Prévot-Julliard et al. 1998), *L. fuscus* (Wanless et al. 1996)

Fig. 2. Annual survival of adult gulls in the Holarctic calculated using Capture–mark–recapture (CMR) method. Data sources: *Larus thayeri* (Allard et al. 2010), *L. hyperboreus* (Gaston et al. 2009, Allard et al. 2010, Descamps et al. 2013), *L. glaucescens* (Reid 1988), *L. melanocephalus* (te Marvelde et al. 2009), *Pagophila eburnea* (Stenhouse et al. 2004), *L. argentatus* (Wanless et al. 1996, Allard et al. 2006, Neubauer et al. 2014 – mean of male and female survival values), *L. cachinnans* (Neubauer et al. 2014 – mean of male and female survival values), *Rissa tridactyla* (Harris et al. 2000), *L. californicus* (Pugesek et al. 1995), *Xema sabini* (Stenhouse & Robertson 2005), *Chroicocephalus ridibundus* (Prévot-Julliard et al. 1998), *L. fuscus* (Wanless et al. 1996)

1993 do maja 2005. Oceniono, że widziało go ponad 500 tys. osób odwiedzających rezerwat. Wyrazem szczególnej relacji między obserwatorami a tym konkretnym osobnikiem było nadanie mu imienia „Sammy” i tytuł notatki w czasopiśmie *British Birds*, w której podano informację o ostatniej jego obserwacji: „Sammy the stilt R.I.P” (Nightingale & McGeehan 2005). Jego podobiznę utrwalono na koszulkach, kubkach, naszywkach i pocztówkach. Po zniknięciu ptaka obserwatorzy nie mogli się z tym pogodzić i łudzili się, że ptak jednak żyje, wyniósł się w inne miejsce i sparował z innym szcudłakiem (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/norfolk/4722601.stm).

Podobnie jak w opisanym przykładzie, charakterystyczne dla przedstawionej powyżej historii obserwacji mewy bladej w Helu jest jej aspekt społeczny. Stała obecność tej

mewy w sezonie zimowym przez ponad 20 lat nadawała kierunek zimowym podróżom wielu obserwatorów na Półwysep Helski, wytworzyła swoistą tradycję odwiedzin tego miejsca i dzielenia się doświadczeniami oraz komentarzami dotyczącymi obserwowanego osobnika. Mewa doczekała się swoistych określeń – „znajoma”, „stała rezydentka”, „mewa etatowa” czy „babcia”, które świadczą o powstałej zażyłości między obserwatorami i mewą. Jej historia jest jednym z przykładów swoistego dla ptaków wędrownych połączenia wędrowności ze stabilnością zachowań, takich jak stałe miejsca przebywania, czy podobny poziom płochliwości, które sprawiły, że obserwatorzy doszli do przekonania, że spotykają wciąż tego samego ptaka, mimo że nie został oznakowany.

Przy przeglądaniu dziesiątków opisów obserwacji i komentarzy pod zdjęciami (na stronach wymienionych w Literaturze) widać, że obserwowaniu mewy bladej na Helu towarzyszyła nie tylko rosnąca wiedza o niej (dotycząca jej zachowań, szat, oznak utrzymującej się lub słabnącej kondycji), ale też emocje. Niektórzy ornitolodzy stworzyli i upublicznili rozbudowane historie własnych doświadczeń związanych z tym osobnikiem. Zaletą tego, że z dużym prawdopodobieństwem będzie przebywała w porcie na Helu było to, że każdy mógł tutaj zobaczyć ten gatunek, poprowadzić wycieczkę, lub zrekomensować sobie brak innych ciekawych obserwacji w terenie. Ilustracją znaczenia obecności omawianego osobnika dla wielokrotnych obserwatorów z regionu niech będzie krótki dialog na zakończenie: „Nie wierzę, że jej tam nie ma – Jej chyba rzeczywiście tam nie ma”.

Dziękujemy wszystkim obserwatorom, których stwierdzenia zostały wykorzystane w niniejszej publikacji. Grzegorzowi Neubauerowi składamy podziękowania za cenne sugestie i propozycje zmian w tekście.

Summary: The story of one individual of the Glaucous Gull *Larus hyperboreus* wintering at the Hel Peninsula over 23 years. During 23 winters (1994–2015) probably the same individual of the Glaucous Gull *Larus hyperboreus* was observed annually at the Hel Peninsula. This assumption gains some support from the fact that the individual had successive stages of immatural plumage during first three winters, and an adult plumage in the following years. Moreover, it stayed in the same area of the port and the beach, used to sit on the same buildings, street lamps and the same sections of breakwaters. The most likely the bird hatched in June 1993. It was found dead in November 2015, suggesting its age at death was 23 years and 5 months. The maximum known longevity of the ringed Glaucous Gull is 21 years and 3 months. Regular occurrence of the focal individual at the same place created a kind of “tradition” of visiting this bird at the Hel Peninsula and stimulated discussions among bird observers.

Literatura

- Allard K.A., Breton A.R., Gilchrist H.G., Diamond A.W. 2006. Adult survival of Herring Gulls breeding in the Canadian Arctic. *Waterbirds* 29: 163–168.
- Allard K.A., Gilchrist H.G., Breton A.R., Gilbert C.D., Mallory M.L. 2010. Apparent survival of adult Thayer’s and Glaucous Gulls nesting sympatrically in the Canadian high Arctic. *Ardea* 98: 43–50.
- BirdLife International 2015. European Red List of Birds. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Bustnes J.O., Hanssen S.A., Folstad I., Erikstad K.E., Hasselquist D., Skaare J.U. 2004. Immune Function and Organochlorine Pollutants in Arctic Breeding Glaucous Gulls. *Arch. Environ. Con. Tox.* 47: 530–541.
- Cramp S. 1983. *Birds of the Western Palearctic. Waders to gulls. Vol. 7.* Oxford University Press, Oxford.

- Descamps S., Strøm H., Moe B., Gabrielsen G.W., Sagerup K., Bustnes J.O. 2013. Status and trend of glaucous gulls in Kongsfjorden, Spitsbergen. Final report – Svalbard Miljøvernfond. Sysselmannen på Svalbard.
- van Dijk K., Oosterhuis R., Middendorp B., Majoer F. 2012. New longevity records of Black-headed Gull, with comments on wear and loss of aluminium rings. *Dutch Birding* 34: 20–31.
- Erikstad K.E., Sandvik H., Reiertsen T.K., Bustnes J.O., Strøm H. 2013. Persistent organic pollution in a high-Arctic top predator: sex-dependent thresholds in adult survival. *Proc. R. Soc. B* 280: doi: 10.1098/rspb.2013.1483
- Fauchald P., Arneberg P., Berge J., Gerland S., Kovacs K.M., Reigstad M., Sundet J. H. 2014. An assessment of MOSJ – The state of the marine environment around Svalbard and Jan Mayen. Report Series no. 145. Norwegian Polar Institute, Tromsø, Norway.
- Fransson T., Kolehmainen T., Kroon C., Jansson L., Wenninger T. 2014. EURING list of longevity records for European birds. Last update 23.10.2014. <http://www.euring.org/data-and-codes/longevity-list> (data dostępu 24.12.2015).
- Gaston A.J., Descamps S., Gilchrist H.G. 2009. Reproduction and survival of Glaucous Gulls breeding in an Arctic seabird colony. *J. Field Orn.* 80: 135–145.
- Harris M.P., Wanless S., Rothery P. 2000. Adult survival rates of Shag (*Phalacrocorax aristotelis*), Common Guillemot (*Uria aalge*), Razorbill (*Alca torda*), Puffin (*Fratercula arctica*) and Kittiwake (*Rissa tridactyla*) on the Isle of May 1986–96. *Atlantic Seabirds* 2: 133–150.
- Hayward J.L., Verbeek N.A. 2008. Glaucous-winged Gull (*Larus glaucescens*), *The Birds of North America Online* (A. Poole, ed.). Ithaca: Cornell Lab of Ornithology; Retrieved from the Birds of North America Online: <http://bna.birds.cornell.edu/bna/species/059> doi:10.2173/bna.59.
- Komisja Faunistyczna 1995–2015. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w latach 1995–2014. *Not. Orn.* 36–50, *Ornis Pol.* 51–56.
- Mallory M.L., Allard K.A., Braune B.M., Gilchrist H.G., Thomas V.G. 2012. New longevity record for ivory gulls (*Pagophila eburnea*) and evidence of natal philopatry. *Arctic* 65: 98–101.
- te Marvelde L., Meininger P.L., Flamant R., Dingemans N.J. 2009. Age-specific density-dependent survival in Mediterranean Gulls *Larus melanocephalus*. *Ardea* 97: 305–312.
- Neubauer G., Nowicki P., Zagalska-Neubauer M. 2014. Haldane's rule revisited: do hybrid females have a shorter lifespan? Survival of hybrids in a recent contact zone between two large gull species. *J. Evol. Biol.* 27: 1248–1255.
- Nightingale B., McGeehan A. 2005. Recent Report. *Brit. Birds* 98: 507–510.
- Petersen A., Irons D.B., Gilchrist H.G., Robertson G.J., Boertmann D., Strøm H., Gavrilov M., Arukhin J., Clausen D.S., Kuletz K. J., Mallory M.L. 2015. The Status of Glaucous Gulls *Larus hyperboreus* in the Circumpolar Arctic. *Arctic* 68: 107–120.
- Prévot-Julliard A.C., Lebreton J.-D., Pradel R. 1998. Re-evaluation of adult survival of Black-headed Gulls (*Larus ridibundus*) in presence of recapture heterogeneity. *Auk* 115: 85–95.
- Pugesek B.H., Nations C., Diem K.L., Pradel R. 1995. Mark-resighting analysis of a California Gull population. *J. Appl. Stat.* 22: 625–639.
- Reid W.V. 1988. Age-Specific Patterns of Reproduction in the Glaucous-Winged Gull: Increased Effort with Age? *Ecology* 69: 1454–1465.
- Sikora A. 2001. Występowanie mewy bladej *Larus hyperboreus* w Polsce. *Not. Orn.* 42: 37–49.
- Stenhouse I.J., Robertson G.J. 2005. Philopatry, site tenacity, mate fidelity, and adult survival in Sabine's Gull. *Condor* 107: 416–423.
- Stenhouse I.J., Robertson G.J., Gilchrist H.G. 2004. Recoveries and survival rates of ivory gulls (*Pagophila eburnea*) banded in Nunavut, Canada, 1971–1999. *Waterbirds* 27: 486–492.
- Verreault J., Bech C., Letcher R.J., Ropstad E., Dahl E., Gabrielsen G.W. 2007. Organohalogen contamination in breeding glaucous gulls from the Norwegian Arctic: Associations with basal metabolism and circulating thyroid hormones. *Environ. Pollut.* 145: 138–145.
- Wanless S., Harris M.P., Calladine J., Rothery P. 1996. Modelling Responses of Herring Gull and Lesser Black Backed Gull Populations to Reduction of Reproductive Output: Implications for Control Measures. *J. Appl. Ecol.* 33: 1420–1432.

Wasser D.E., Sherman P.W. 2010. Avian longevities and their interpretation under evolutionary theories of senescence. *J. Zool.* doi: 10.1111/j.1469-7998.2009.00671.x
<http://www.clanga.com>
<http://forum.przyroda.org>
<http://bociany.org.pl/viewtopic.php?t=154>
https://www.pwrc.usgs.gov/bbl/longevity/longevity_main.cfm; last update 09.2015, data dostępu 24.12.2015.
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/norfolk/4722601.stm
<http://maciejkowalski-birds.blogspot.com/2013/01/welcome-to-blady-hel.html>
<http://stanislawczyk.pl/?p=3215>
<http://michalstanecki.com/zimowa-wyprawa-nad-morze/>
<http://www.otopjunior.org.pl/pl/blog/rybaczek46/6374>
<http://www.birdwatcher.cz/Polsko1201.html>
<http://birdwatchers.pl/index.php/obserwacje/obserwacje-2009/item/250-23-25-10-2009r-ptasi-raj-jastrzebia-gora-wladyslawowo-hel>
<http://www.otop.org.pl/uploads/media/styczen2011.pdf>
http://ptasizm.blogspot.com/2012_01_01_archive.html
http://www.hel.ug.edu.pl/aktu/2014/hel_zaprasza_zima.html
<http://www.birdwatching.pl/wyprawy/art/797>
<http://truenature.pl/index.php/o-autorach/7-truenature/9-artykuly-2>

Arkadiusz Sikora

Stacja Ornitologiczna, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Nadwiślańska 108, 80-680 Gdańsk
sikor@miiz.waw.pl

Zbigniew Kajzer

Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin
aricilla@interia.pl

Waldemar Półtorak

Świebrowska 15/1, 81-877 Sopot
pluwialis@op.pl

Drugie stwierdzenie biegusa wielkiego *Calidris tenuirostris* w Polsce

Podczas prac obozu Grupy Badawczej Ptaków Wodnych „Kuling” w ujściu przekopu Wisły w dniu 17.07.2014 ok. godz 18 zaobserwowałam nieznaną mi gatunek siewkowca. Ptak żerował w pobliżu pułapek tunelowych, wspólnie z innymi gatunkami biegusów (rdzawym *Calidris canutus*, krzywodziobym *C. ferruginea*, zmiennym *C. alpina* i płaskodziobym *C. falcinellus*). Spośród wszystkich siewkowców w stadzie obserwowanych z odległości 80–100 m wyraźnie wyróżniał się krępą sylwetką i dużymi rozmiarami ciała. Ptak z daleka przypominał biegusa rdzawego jednak miał przesunięty do przodu „środek ciężkości”, dłuższe ciało i dłuższy dziób (nieco dłuższy od długości głowy). Dziób był jednolicie czarny, nogi krótkie, czarne. Ogólna tonacja upierzenia była bardzo pstrokata, co wskazuje, że był to osobnik dorosły w szacie godowej. Wyróżniały się intensywnie rdzawe barkówki, które wyraźnie kontrastowały z bardzo ciemnym, brunatnoczarnym